

Üniversite Öğrencilerinin Kendini Açma Davranışları İle Bağlanma Stilleri Arasındaki İlişki¹

Bünyamin ÇETİNKAYA*
Sırrı AKBABA**

Özet

Araştırmanın amacı, üniversite öğrencilerinin kendini açma davranışı ile bağlanma stilleri arasındaki ilişkiyi belirlemektir. Araştırma grubu, 2003-2004 eğitim yılında, Karadeniz Teknik Üniversitesi'nin Trabzon ve Giresun'daki çeşitli fakültelerinin 1., 2., 3. ve 4. sınıflarında öğrenim gören ve tesadüfi örnekleme yoluyla seçilmiş, 286'sı kız ve 237'si erkek toplam 523 üniversite öğrencisidir.

Bu çalışmada kullanılan başlıca veri toplama araçları, Selçuk (1989) tarafından geliştirilen "Kendini Açma Envanteri", Griffin ve Bartholomev (1994) tarafından geliştirilen ve Sümer ve Güngör (1999) tarafından Türk örnekleme uyarlanan "İlişki Ölçekleri Anketi"dir. Araştırmada elde edilen verilerin analizi, SPSS programı ile gerçekleştirilmiştir. Betimsel istatistik yanında t testi, F testi, Bonferroni testi ve korelasyon analizi teknikleri kullanılmıştır.

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular şöyle özetlenebilir: (a) öğrencilerin cinsiyet açısından bireylere ve konulara göre kendini açma düzeyleri arasında kız öğrenciler lehine anlamlı farklar bulunmuştur, (b) cinsiyete göre bağlanma stilleri konusunda erkek öğrenciler lehine anlamlı bir fark bulunmuştur, (c) üniversite öğrencilerinin başkalarına açılma konuları açısından anlamlı farklar vardır, (d) üniversite öğrencilerinin açıldığı kişiler açısından anlamlı farklar vardır, (e) üniversite öğrencilerinin bağlanma stilleri açısından anlamlı farklar vardır.

Sonuç olarak, üniversite öğrencilerinin kendini açma davranışları ile bağlanma stilleri arasında anlamlı ilişkiler olduğu bulunmuştur. Araştırma sonucunda elde edilen bu bulgular, önceki araştırma bulguları doğrultusunda tartışılmış ve önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Sözcükler: Kendini Açma, Bağlanma Stilleri, Bağlanma.

The Relationship Between University Students' Self Disclosure And Their Attachment Style

Abstract

The purpose of this study is to determine the relationship between self-disclosure and attachment styles of the university students. A total number of 523 students (286 female, 237 male) were randomly selected as a sample from Freshmen, Sophomore, Junior and Senior university students who were attending in the different faculties of Karadeniz Technical University in Giresun and Trabzon campuses in 2003-2004 academic term.

The data gathering instruments used in this study were namely "Self-Disclosure Inventory" developed by Selçuk (1989), "Relationships Scales Questionnaire (RSQ)" developed by Griffin and Bartholomev (1994) and adapted to Turkish sample by Sümer and Güngör (1999). The data collected was analysed by using SPSS. In addition to descriptive statistics, t test, F test, Bonferroni test and correlation analysing techniques were also used in the research.

The results revealed that some significant findings were found related to self-disclosure and attachment. These are: (a) there were significant differences in favour of females among the students' self-disclosure levels in view of gender according to individuals and topics, (b) there was a significant

¹ Bu makale, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde Prof. Dr. Sırrı AKBABA danışmanlığında yapılan "Üniversite Öğrencilerinin Kendini Açma Davranışları ile Bağlanma Stilleri Arasındaki İlişki" adlı doktora çalışmasının bir bölümüdür.

* Yrd. Doç. Dr., Giresun Üniversitesi, Eğitim Fakültesi.

** Prof. Dr., Atatürk Üniversitesi, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi.

difference in favour of male students on the attachment styles according to the gender, (c) there were significant differences in view of the topics which the students self-disclose to the others, (d) there were significant differences in view of the individuals to whom the students disclose, and (e) there were significant differences in view of attachment styles among the students.

Consequently, it was also revealed that there were significant relationships between the students' self-disclosure and attachment styles. The findings were discussed in accordance with previous research findings, and some suggestions were made for further studies.

Key Words: Self Disclosure, Attachment Styles, Attachment.

Kişilerarası ilişkilerin sağlıklı bir şekilde yürütülebilmesinde önemli olan faktörlerden birisi de kendini açma davranışıdır. Kişilerarası ilişkilerde bireylerin birbirlerini daha çok tanıyıp anlayabilmelerine önemli katkıları olan kendini açma davranışı, bu ilişkilerin daha rahat kurulabilmesi, daha çabuk geliştirilebilmesi ve daha güvenli sürdürülebilmesinde oldukça etkili rol üstlenmektedir.

Yardım arama davranışlarının önemli yordayıcılarından biri, kendini açma davranışıdır. Kendini açma davranışlarının anlaşılması ve/veya açıklanması aynı zamanda yardım arama davranışlarının açıklanması olacaktır. Bu nedenle son yıllarda bu konu üzerinde önemle durulmakta ve üzerinde yoğun şekilde çalışmalar yapılmaktadır.

Kendini Açma Kişinin kendi hakkındaki diğer insanlardan gizlediği bilgileri başkaları ile paylaştığı, kendini, duygu ve gereksinimleriyle ilgili bildiklerini (De Vito, 1986), bir başka kişiye sözel olarak aktardığı bir iletişim sürecidir (Johnson, 1981). Irwin Yalom (1992)'e göre kendini açma; kişinin yaşamındaki geçmiş ve güncel olayları, fantezi veya rüya malzemesini, geleceğe ilişkin umutlarını, diğer kişilere karşı duygularını açığa vurması olayıdır

Kişinin kendi hakkındaki herhangi bir bilgiyi karşısındakine sözel olarak aktardığı bir süreç olarak da tanımlanan kendini açma davranışı, kişilerarası ilişkilerin daha sağlıklı bir hale gelmesinde büyük önem taşımasına rağmen, bazı sınırlılıkları da içermektedir. Bu sınırlılıklar özellikle, hangi zamanlarda, kimlere, hangi şekillerde açılacağı/açılacağı ve nelerin açılacağı gibi konularda karşımıza çıkmaktadır.

Hangi konuların açılması gerektiği konusunda Cüceloğlu (1997, s.118), “kendini açmak, eski önemli olayları anlatmak olarak değil, içinde bulunulan zaman süresi içinde duygu ve düşünceleri paylaşmak olarak anlaşılmalıdır.” demektedir. Cüceloğlu (1997)'e göre, kişiler birbirleriyle etkileşimde buldukları sırada, o anda, bu etkileşimden doğan düşünce ve duyguları paylaşabilirlerse, kendilerini açmış olurlar.

Kişilerin kendilerini ne şekilde açmaları gerektiği konusunda Derlega ve Chailcin (1975), kişilerarası ilişkilerde “kendini açma” demenin, her yer ve zamanda her karşılaşılan kişiye sınırsız ve süzgeçsiz bir şekilde duygu ve düşüncelerin açılması ve özel durumların tüm çiplikliğiyle anlatılması anlamına gelmediğini, bu durumun kişiyi teşhirciliğe götürebileceğini belirtmektedirler.

Kendini açmanın içerdiği özel durumlar ve kendini açma kavramının daha iyi anlaşılabilmesi için araştırmacılar bu kavramı çeşitli ayrımlara tabi tutmuşlardır. Jourard (1971), kendini açma davranışının kalitesi ve niteliğinden bahsederek, sağlıksız ve uygunsuz kendini açma biçimleri olduğunu, bunun yerine kendini açmanın sağlıklı ve uygun olması gerektiğini belirtmiştir. Jourard, sağlıksız ve uygun olmayan kendini açmada bireyin duygu ve düşüncelerini herhangi bir süzgeçten geçirmeden ifade ettiğini ve bunun sonucunda bazen kendini küçük düşürebildiği gibi kendine zarar da verebildiğini belirtmiştir.

Egan (1970, s.234 - 235) ise, kendini açmayı türü ve kalitesi bakımından ikiye ayırmış ve bunlara kendini açmanın “geçmiş türü” ve “hikaye türü” demiştir. Kendini açmanın geçmiş türünde konuşulan konular “orada ve o zaman” ağırlıklıdır. Bu tür konuşmalarda konuşan ile dinleyen arasında yakın bir bağ kurulamamaktadır. Kendini açmanın hikâye türünde ise, “şimdi ve burada” duygusu hâkimdir. Bu tür kendini açmada, kendini açan birey karşısındaki kişiye kapısının açık olduğu izlenimini vermektedir.

Bireylerin kendini açma davranışları üzerinde etkili olduğu düşünülen bir faktör de bağlanma’dır. Bu çalışmayla da araştırıldığı üzere, bireylerin sahip oldukları bağlanma stillerinin onların kendini açma davranışlarının düzeyi üzerinde etkili olduğu düşünülmektedir.

Gerek kendini açma davranışı gerekse bağlanma, kendi başlarına bir çok araştırmaya konu oldukları gibi, başka bir çok değişkenle birlikte de ele alınmış ve incelenmiştir. Ancak, bu güne kadar kendini açma ile bağlanma stilleri arasındaki ilişkiyi birlikte inceleyen çok sınırlı sayıda araştırma gözlenirken, üniversite öğrencileri üzerinde bu iki faktörün birlikte incelendiği bir araştırmaya rastlanamamıştır.

Bağlanma, insanların, kendileri için önemli gördükleri kişilere karşı geliştirdikleri güçlü duygusal bağlar olarak tanımlanmaktadır (Bowlby, 1969, 1973, 1980). Bu yönüyle, bağlanılan kişi, birey için her bakımdan, sıcaklık ve güvenle birlikte büyük değer ve önem verilen ve yeri doldurulamayacak bir kişidir. Bu açıdan bakıldığında da, çoğu evlilik, romantik ilişki, arkadaş ve kardeş ilişkisi bağlanma ilişkisi olarak sayılabilir (Colin, 1996).

Akbaba’ya (2004, s.19) göre, geleneksel Türk ailesinde aile fertleri arasında bağlılık vardır: Bilindiği gibi bireyin ihtiyaçlarının doyurulduğu yer onun birincil grubu haline gelir. Geleneksel Türk ailesi birincil grup niteliği taşımaktadır. Çünkü bağlılığı oluşturan sevgi, saygı, sempatik ilişkiler geleneksellik içerisinde mevcuttur. Batı toplumlarının birçoğunda bağlılığın aile içerisindeki eksikliği o aile bireyelerine travmatik olaylar yaşatmaktadır.

Son yıllarda, yetişkinlikte bağlanma biçimlerini ölçmeyi hedefleyen çok sayıda bağlanma ölçeği geliştirilmiştir (örn. Bartholomew ve Horowitz, 1991; Brennan ve Shaver, 1995; Simpson, 1990). Bu araştırmada, Bağlanma stillerini ölçmek amacıyla, Griffin ve

Bartholomew'in geliştirdikleri ve Sümer ve Güngör'ün (1999, s. 71-109) Türk örnekleminde geçerliğini kanıtladıkları İlişki Ölçekleri Anketi kullanılmıştır.

Bartholomew ve Horowitz (1991, s. 226-241), "Dörtlü Bağlanma Modeli" adını verdikleri modelle kişilerin sahip olacakları bağlanma stillerini güvenli, saplantılı, kayıtsız ve korkulu bağlanma stilleri olarak dört temel başlıkta ele almışlar ve bunların her birinin farklı bir kişiliği ortaya koyduğunu belirtmişlerdir. Araştırmacılar bu modelle benlik ve başkaları modellerini olumlu ve olumsuz olma durumlarına göre dört kategoriye ayırmışlardır. Olumlu benlik ve olumlu başkaları modeli güvenli bağlanma stilini tanımlarken, olumlu benlik ve olumsuz başkaları modeli ise kayıtsız bağlanma stilini tanımlamaktadır. Ayrıca, olumsuz benlik ve olumlu başkaları modeli saplantılı bağlanma stilini tanımlarken, olumsuz benlik ve olumsuz başkaları modeli ise korkulu bağlanma stilini tanımlamaktadır.

Dörtlü bağlanma modelinde yer alan benlik ve başkaları modelleri ile kişilerin sahip oldukları bağlanma stillerinin kendini açma davranışı üzerinde etkisinin bulunabileceği düşüncesiyle, üniversite öğrencilerinin kendini açma davranışları ile bağlanma stilleri arasındaki ilişkinin araştırılması konulu bu çalışma yapılmıştır. Bu çalışmanın yapılmasında bu konunun üniversite öğrencileri üzerinde araştırılmamış olması ve sonuçlarının bilimsel açıdan önemli olacağı düşüncesi etkili olmuştur. Araştırma sonucunda kendini açma davranışı ile bağlanma stilleri arasında ilişki olup olmadığının belirlenecek olması önemlidir. Bu anlamda da alana önemli katkılar getireceği ve yapılacak başka çalışmalara ışık tutacağı düşünülmektedir.

Bu araştırmanın temel amacı, üniversite öğrencilerinin kendini açma davranışları ile bağlanma stilleri arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Kendini açma davranışları bir konu üzerinde kendini açma ve belli bir konuda belli kişilere kendini açma şeklinde farklılık gösterebilmektedir. Bu çalışma çerçevesinde konu ve kişilere kendini açma ile yetişkin bağlanma stilleri olan güvenli, saplantılı, kayıtsız ve korkulu bağlanmalar arasındaki ilişkilerin anlaşılmasına katkı sağlamaktır.

Yöntem

Örneklem

Araştırma Karadeniz Teknik Üniversitesi öğrencileri üzerinde yapılmıştır. Araştırmanın örneklemini Karadeniz Teknik Üniversitesinin (Trabzon) merkez Kanuni Kampüsü, Fatih Kampüsü ve Giresun'daki bazı fakültelerinin 1.,2.,3., ve 4. sınıflarında öğrenim gören ve tesadüfi örneklem yöntemine göre seçilen 286'sı kız ve 237'si erkek toplam 523 öğrenci oluşturmaktadır.

Araştırmada Kullanılan Veri Toplama Araçları

Araştırmanın bağımlı değişkenlerinden biri olan kendini açma düzeyi Selçuk (1989) tarafından geliştirilmiş olan "Kendini Açma Envanteri" kullanılarak, diğer bağımlı değişken

olan bağlanma stilleri ise Sümer ve Güngör (1999) tarafından Türk örnekleme uyarlanmış olan “İlişki Ölçekleri Anketi” kullanılarak ölçülmüştür. Araştırmada ayrıca, bağımsız değişkenlere ait bilgileri elde edebilmek için araştırmacı tarafından geliştirilen bir “Kişisel Bilgi Formu” kullanılmıştır.

Verilerin Toplanması

Verilerin toplanması aşamasında, Kendini Açma Envanteri ve İlişki Ölçeği Anketi bireylere tek oturumda ve araştırmacı tarafından uygulanmıştır.

Verilerin Çözülmesi

Araştırmada bağımsız örneklem grubuna uygulanan *t* testi, tek yönlü varyans analizi, bonferroni testi ve pearson momentler çarpımı korelasyon katsayısı kullanılmıştır. Kendini Açma Envanteri ve İlişki Ölçeği Envanteri'nin çeşitli değişkenlerine ilişkin puan ortalamaları, standart sapmaları ve değişik yüzdellikleri hesaplanmıştır. Kendini açma davranışları üzerinde bağlanma stillerine ilişkin grup farklılıklarını tespit etmek için tek yönlü varyans analizi uygulanmış ve çıkan farkın kaynağı Bonferroni Testi ile araştırılmıştır. Araştırmada cinsiyetlere göre kendini açma davranışı ve bağlanma stilleri arasında ilişki olup olmadığını belirleyebilmek için bağımsız *t* testi yapılmıştır. Araştırmada ayrıca, kendini açma davranışı ve bağlanma stilleri arasındaki ilişkiyi belirleyebilmek için pearson momentler çarpımı korelasyon katsayısı tekniği uygulanmıştır.

Araştırmada verilerin analizleri SPSS for windows 10.00 istatistik paket programıyla bilgisayarda gerçekleştirilmiştir. Hata payı 0.05 olarak alınmıştır.

Araştırmanın Bulguları

Araştırmada ele alınan değişkenlerle ilgili olarak yapılan istatistiksel analizlerin sonuçları şöyledir;

Tablo 1’de görüldüğü gibi, kendini açma davranışları üzerinde bağlanma stillerine ilişkin grup farklılıklarını tespit etmek için tek yönlü varyans analizi uygulanmış ve çıkan farkların kaynağı Bonferroni testi ile araştırılmıştır. Buna göre, aynı cins yakın arkadaşına aile konularında bağlanma stillerine dayalı olarak kendini açma davranışlarında anlamlı farklar bulunmuştur, $F_{(3,522)} = 6.30$, $p < 0.05$. Farkın güvenli bağlanma puanlarının kayıtsız bağlanma puanlarından yüksek olmasından kaynaklandığı belirlenmiştir. Karşı cins yakın arkadaşına aile konularında bağlanma stillerine dayalı olarak kendini açma davranışlarına bakıldığında aralarında anlamlı farklılıklar olduğu, $F_{(3,522)} = 3.71$, $p < 0.05$. Bu farkın ise güvenli bağlanma puanlarının kayıtsız bağlanma puanlarından yüksek olmasından kaynaklandığı görülmüştür. Diğer taraftan aynı cins yakın arkadaşına cinsellikle ilgili konularda bağlanma stillerine dayalı olarak kendini açma davranışları arasında anlamlı farklılıklar olduğu, $F_{(3,522)} = 6.51$, $p < 0.05$. ve bu farkın güvenli bağlanma puanlarının kayıtsız bağlanma puanlarından yüksek olmasından

kaynaklandığı bulunmuştur. Ayrıca öğretmene cinsellikle ilgili konularda bağlanma stillerine dayalı olarak kendini açma davranışları arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur, $F_{(3,522)}= 3.86$, $p<0.05$. Farkın güvenli bağlanma puanlarının kayıtsız bağlanma puanlarından yüksek olmasından kaynaklandığı bulunmuştur. Diğer taraftan aynı cins yakın arkadaşına kişilikle ilgili konularda bağlanma stillerine dayalı olarak kendini açma davranışları arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur, $F_{(3,522)}= 9.09$, $p<0.05$. Bu farkın güvenli bağlanma puanlarının kayıtsız bağlanma puanlarından yüksek olmasından kaynaklandığı bulunmuştur. Ayrıca karşı cins yakın arkadaşına kişilikle ilgili konularda bağlanma stillerine dayalı olarak kendini açma davranışları arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur, $F_{(3,522)}= 4.62$, $p<0.05$. Farkın güvenli bağlanma puanlarının kayıtsız bağlanma puanlarından yüksek olmasından kaynaklandığı bulunmuştur.

Ayrıca bağlanma stillerine dayalı olarak aynı cins yakın arkadaşına toplam kendini açma puanları arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur, $F_{(3,522)}= 6.29$, $p<0.05$. Bu farkın kaynağı Bonferroni Testi ile araştırıldığında, farkın güvenli bağlanma puanlarının kayıtsız bağlanma puanlarından yüksek olmasından kaynaklandığı bulunmuştur. Diğer taraftan bağlanma stillerine dayalı olarak aile konularında toplam kendini açma puanları arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur, $F_{(3,522)}= 2.62$, $p<0.05$. Bu farkın güvenli bağlanma puanlarının kayıtsız bağlanma puanlarından yüksek olmasından kaynaklandığı bulunmuştur. Ayrıca bağlanma stillerine dayalı olarak cinsellikle ilgili konularda toplam kendini açma puanları arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur, $F_{(3,522)}= 2.66$, $p<0.05$. Farkın güvenli bağlanma puanlarının korkulu bağlanma puanlarından yüksek olmasından kaynaklandığı bulunmuştur.

Tablo 1. Kendini Açma Davranışları Üzerinde Bağlanma Stillerine Dayalı Grup Farklılıklarına İlişkin Varyans Analizleri

DEĞİŞKEN	KAYNAK	KT	sd	KO	F	P
Aileyle İlgili Konuların Aynı	Gruplar Arası	382,61	3	127,54	6,30	0,000
Cins Yakına Açılması	Grup İçi	10501,24	519	20,23		
	Toplam	10883,85	522			
Aileyle İlgili Konuların Karşı	Gruplar Arası	268,21	3	89,40	3,71	0,012
Cins Yakına Açılması	Grup İçi	12521,07	519	24,13		
	Toplam	12789,28	522			
Cinsellikle İlgili Konuların Aynı	Gruplar Arası	279,74	3	93,25	6,51	0,000
Cins Yakına Açılması	Grup İçi	7437,70	519	14,33		
	Toplam	7717,43	522			
Cinsellikle İlgili Konuların Öğretmene Açılması	Gruplar Arası	125,65	3	41,88	3,86	0,009
	Grup İçi	5633,32	519	10,85		
	Toplam	5758,97	522			
Kişilikle İlgili Konuların Aynı	Gruplar Arası	390,82	3	130,27	9,09	0,000
Cins Yakına Açılması	Grup İçi	7441,11	519	14,34		
	Toplam	7831,93	522			

Kişilikle İlgili Konuların Karşı Cins Yakına Açılması	Gruplar Arası	277,15	3	92,38	4,62 0,003
	Grup İçi	10368,89	519	19,98	
	Toplam	10646,04	522		
Anneye açılma toplam puanları	Gruplar Arası	1605,17	3	535,06	1,27 0,283
	Grup İçi	218169,90	519	420,37	
	Toplam	219775,07	522		
Babaya açılma toplam puanları	Gruplar Arası	1762,20	3	587,40	1,31 0,272
	Grup İçi	233532,19	519	449,97	
	Toplam	235294,39	522		
Aynı cins yakına açılma toplam puanları	Gruplar Arası	4942,36	3	1647,45	6,29 0,000
	Grup İçi	136026,26	519	262,09	
	Toplam	140968,62	522		
Karşı cins yakına açılma toplam puanları	Gruplar Arası	3466,72	3	1155,57	2,55 0,055
	Grup İçi	235461,16	519	453,68	
	Toplam	238927,88	522		
Öğretmene açılma toplam puanları	Gruplar Arası	2298,77	3	766,26	1,83 0,141
	Grup İçi	217807,93	519	419,67	
	Toplam	220106,70	522		
Psikolojik danışmana açılma toplam puanları	Gruplar Arası	4695,85	3	1565,28	1,38 0,249
	Grup İçi	589829,91	519	1136,47	
	Toplam	594525,76	522		
Düşünceler konusunda açılma toplam puanları	Gruplar Arası	1265,24	3	421,75	1,58 0,193
	Grup İçi	138490,20	519	266,84	
	Toplam	139755,44	522		
Okul konusunda açılma toplam puanları	Gruplar Arası	1096,89	3	365,63	1,32 0,269
	Grup İçi	144303,08	519	278,04	
	Toplam	145399,97	522		
Aile konusunda açılma toplam puanları	Gruplar Arası	2600,79	3	866,93	2,62 0,050
	Grup İçi	171569,17	519	330,58	
	Toplam	174169,95	522		
Cinsellik konusunda açılma toplam puanları	Gruplar Arası	2471,38	3	823,79	2,66 0,048
	Grup İçi	160992,98	519	310,20	
	Toplam	163464,36	522		
Kişilik konusunda açılma toplam puanları	Gruplar Arası	2814,30	3	938,10	2,45 0,063
	Grup İçi	198968,45	519	383,37	
	Toplam	201782,74	522		
Zevk ve ilgiler konusunda açılma toplam puanları	Gruplar Arası	2400,77	3	800,26	1,61 0,186
	Grup İçi	257905,58	519	496,93	
	Toplam	260306,35	522		
Tüm kişilere açılma toplam puanları	Gruplar Arası	55807,14	3	18602,38	2,02 0,110
	Grup İçi	4785117,60	519	9219,88	
	Toplam	4840924,73	522		
Tüm konularda açılma toplam puanları	Gruplar Arası	54129,08	3	18043,03	2,00 0,114
	Grup İçi	4693818,14	519	9043,97	
	Toplam	4747947,22	522		

		Gruplar			
Genel toplamda	Arası	219734,84	3	73244,95	2,01 0,112
açılma puanları	Grup İçi	18942539,27	519	36498,15	
	Toplam	19162274,11	522		

KT: Kareler Toplamı, **SD:** Serbestlik Derecesi, **KO:** Kareler Ortalaması

Tablo-2’de görüldüğü gibi, üniversite öğrencilerinin cinsiyetlere göre bağlanma stillerine ilişkin dağılımları şöyledir. Araştırmaya katılan toplam 286 kız öğrencinin 122’sinin (%43) kayıtsız, 113’ünün (%40) güvenli, 41’inin (%14) korkulu ve 10’unun (%4) saplantılı bağlanma stiline sahip oldukları belirlenmiştir. Araştırmaya katılan toplam 237 erkek öğrencinin ise, 103’ünün (%44) güvenli, 88’inin (%37) kayıtsız, 32’sinin (%14) saplantılı ve 14’ünün (%6) korkulu bağlanma stiline sahip oldukları belirlenmiştir.

Genel toplamdaki dağılıma bakıldığında ise, toplam 523 üniversite öğrencisinin 216’sının (%41) güvenli, 210’unun (%40) kayıtsız, 55’inin (%11) korkulu ve 42’sinin (%8) saplantılı bağlanma stiline sahip oldukları belirlenmiştir.

Tablo 2. Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyetlere Göre Bağlanma Stillere İlişkin Dağılımları

		BAĞLANMA STİLLERİ					
		Güvenli	Saplantılı	Kayıtsız	Korkulu	Toplam	
Cinsiyet	Kız	f	113	10	122	41	286
		%	40	4	43	14	100
	Erkek	f	103	32	88	14	237
		%	44	14	37	6	100
	Toplam	f	216	42	210	55	523
		%	41	8	40	11	100

Tablo-3’te görüldüğü gibi, Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon katsayısı yöntemi ile üniversite öğrencilerinin bağlanma stilleri ve kendini açma arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Analiz sonucunda güvenli bağlanma ile aynı cinsten kişilere kendini açma davranışları arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur, $r = 0.24$, $p < 0.001$. Ayrıca güvenli bağlanma ile babaya kendini açma, $r = 0.11$, $p < 0.01$, karşı cins yakın arkadaşına kendini açma, $r = 0.23$, $p < 0.001$, öğretmene kendini açma, $r = 0.15$, $p < 0.001$ ve psikolojik danışmana kendi açma arasında pozitif yönde, $r = 0.13$, $p < 0.01$ düzeyinde anlamlı bir ilişkinin bulunduğu görülmektedir. Bağlanma stilleri ile konulara göre kendini açma davranışları arasındaki ilişkilere bakıldığında, güvenli bağlanma ile düşüncelerin açılması arasında pozitif yönde, $r = 0.12$, $p < 0.01$ düzeyinde bir ilişki olduğu görülmektedir. Ayrıca, güvenli bağlanma ile okulla ilgili konuların açılması arasında pozitif yönde, $r = 0.16$, $p < 0.001$, aile ile ilgili konuların açılması arasında pozitif yönde, $r = 0.21$, $p < 0.001$, cinsellikle ilgili konuların açılması arasında pozitif yönde, $r = 0.22$, $p < 0.001$, kişilikle ilgili konuların açılması arasında pozitif yönde, $r = 0.24$, $p < 0.001$, yine güvenli bağlanmayla zevk ve ilgilerin açılması arasında pozitif yönde, $r = 0.15$, $p < 0.01$ düzeyinde anlamlı ilişkilerin olduğu görülmektedir.

Diğer taraftan saplantılı bağlanma ile babaya kendini açma arasında negatif yönde, $r = -.10$, $p < 0.05$ ve karşı cins yakın arkadaşına kendini açma arasında pozitif yönde, $r = 0.11$, $p < 0.01$ düzeyinde anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Ayrıca, kayıtsız bağlanma ile aynı cins yakın arkadaşına kendini açma arasında negatif yönde, $r = -0.10$, $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir ilişkinin bulunduğu görülmektedir. Diğer taraftan kayıtsız bağlanma ile düşüncelerin açılması arasında pozitif yönde, $r = 0.09$, $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir ilişki vardır.

Korkulu bağlanma stilleri ve kendini açma davranışları arasındaki ilişkilere bakıldığında ise, $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir ilişki görülmemektedir.

Bunların dışında, saplantılı bağlanma ve korkulu bağlanma stilleri ile açılan konular arasında $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı ilişkiler görülmemektedir.

Tablo 3. Üniversite Öğrencilerinin Bağlanma Stilleri ve Kendini Açma Davranışına İlişkin Korelasyon Katsayıları

Anneye Açılma Puanları Toplamı	Babaya Açılma Puanları Toplamı	Aynı Cins Yakına Açılma Puanları Toplamı	Karşı Cins Yakına Açılma Puanları Toplamı	Öğretmene Açılma Puanları Toplamı	Psikolojik Danışmana Açılma Puanları Toplamı	Düşünce ile İlgili Konuların Açılma Puanları	Okulla İlgili Konuların Açılma Puanları Toplamı	Aile ile İlgili Konuların Açılma Puanları	Cinsellikle İlgili Konuların Açılma Puanları Toplamı	Kişilikle İlgili Konuların Açılma Puanları Toplamı	Zevk ve İlgilerle İlgili Konuların Açılma Puanları
0,06	0,11**	0,24***	0,23***	0,15***	0,13**	0,12**	0,16***	0,21***	0,22***	0,24***	0,15***
-0,08	-0,10*	0,06	0,11**	-0,03	-0,02	-0,05	-0,02	0,02	0,01	0,02	-0,04
0,08	0,08	-0,10*	-0,03	0,01	0,05	0,09*	0,05	-0,01	0,02	-0,01	0,03
0,07	-0,03	-0,02	0,03	-0,05	-0,01	-0,03	0,02	0,03	-0,02	0,01	-0,03

*** p<0,001

**p<0,01

*p<0,05

DEĞİŞKEN	Güvenli Bağlanma	Saplanmış Bağlanma	Kayıtsız Bağlanma	Korkulu Bağlanma
----------	------------------	--------------------	-------------------	------------------

Tablo-4'te görüldüğü gibi, konu ve genel olarak kendini açma davranışları üzerinde cinsiyet farklılıklarını tespit etmek için uygulanan bağımsız *t* testi sonucunda anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Buna göre, konulara göre toplam açılma puanlarında anlamlı cinsiyet farklılıkları bulunmuştur, $t= 6.48$, $p<0.05$. Bu fark kızların puanlarının ($\bar{X}= 343.66$, $Ss= 90,14$) erkeklerin puanlarından ($\bar{X}= 291.21$, $Ss= 93,28$) daha yüksek olmasından kaynaklanmaktadır. Genel toplam açılma puanlarında anlamlı cinsiyet farklılıkları bulunmuştur, $t= 6.59$, $p<0.05$. Bu fark kızların puanlarının ($\bar{X}= 686.80$, $Ss= 180,67$) erkeklerin puanlarından ($\bar{X}= 579.84$, $Ss= 188,40$) daha yüksek olmasından kaynaklanmaktadır. Kişiler göre toplam açılma puanlarında anlamlı cinsiyet farklılıkları bulunmuştur, $t= 6.68$, $p<0.05$. Bu fark kızların puanlarının ($\bar{X}= 343.14$, $Ss= 90,59$) erkeklerin puanlarından ($\bar{X}= 288.63$, $Ss =94,71$) daha yüksek olmasından kaynaklanmaktadır. Düşüncelere göre toplam açılma puanlarında anlamlı cinsiyet farklılıkları bulunmuştur, $t= 4.29$, $p<0.05$. Bu fark kızların puanlarının ($\bar{X}= 64.07$, $Ss= 15,64$) erkeklerin puanlarından ($\bar{X}= 57.97$, $Ss= 16,63$) daha yüksek olmasından kaynaklanmaktadır. Okulla ilgili toplam açılma puanlarında anlamlı cinsiyet farklılıkları bulunmuştur, $t= 7.45$, $p<0.05$. Bu fark kızların puanlarının ($\bar{X}= 65.71$, $Ss= 15,62$) erkeklerin puanlarından ($\bar{X}= 55.30$, $Ss= 16,18$) daha yüksek olmasından kaynaklanmaktadır. Aileyle ilgili toplam açılma puanlarında anlamlı cinsiyet farklılıkları bulunmuştur, $t= 6.55$, $p<0.05$. Bu fark kızların puanlarının ($\bar{X}= 54.64$, $Ss= 18,12$) erkeklerin puanlarından ($\bar{X}= 44.59$, $Ss= 16,91$) daha yüksek olmasından kaynaklanmaktadır. Cinsellikle ilgili toplam açılma puanlarında anlamlı cinsiyet farklılıkları bulunmuştur, $t= 4.42$, $p<0.05$. Bu fark kızların puanlarının ($\bar{X}= 42.73$, $Ss= 16,74$) erkeklerin puanlarından ($\bar{X}= 35.94$, $Ss= 18,14$) daha yüksek olmasından kaynaklanmaktadır. Kişilikle ilgili toplam açılma puanlarında anlamlı cinsiyet farklılıkları bulunmuştur, $t= 5.29$, $p<0.05$. Bu fark kızların puanlarının ($\bar{X}= 49.38$, $Ss= 18,60$) erkeklerin puanlarından ($\bar{X}= 40.43$, $Ss= 19,82$) daha yüksek olmasından kaynaklanmaktadır. Zevkle ilgili toplam açılma puanlarında anlamlı cinsiyet farklılıkları bulunmuştur, $t= 5.23$, $p< 0.05$. Bu fark kızların puanlarının ($\bar{X}= 67.12$, $Ss= 20,29$) erkeklerin puanlarından ($\bar{X}= 56.99$, $Ss= 23,44$) daha yüksek olmasından kaynaklanmaktadır.

Tablo 4. Konu ve Genel Olarak Kendini Açma Davranışları Üzerinde Cinsiyet Farklılıklarına İlişkin Ortalama, Standart Sapma ve t Değerleri

DEĞİŞKEN	FAKTÖR	N	Ort	Ss	t	p
Tüm konularda toplam açılma puanları	Kız	286	343,6643	90,1394		
	Erkek	237	291,211	93,7837	6,48	0,000
Genel toplamda açılma puanları	Kız	286	686,8042	180,671		
	Erkek	237	579,8397	188,3972	6,585	0,000
Tüm kişilere toplam açılma puanları	Kız	286	343,1399	90,5936		
	Erkek	237	288,6287	94,7065	6,682	0,000
Düşünceler konusunda toplam açılma puanları	Kız	286	64,0734	15,6379		
	Erkek	237	57,9705	16,6256	4,293	0,000
Okul konusunda toplam açılma puanları	Kız	286	65,7133	15,623		
	Erkek	237	55,2954	16,1785	7,446	0,000
Aile konusunda toplam açılma puanları	Kız	286	54,6399	18,1249		
	Erkek	237	44,5949	16,9079	6,546	0,000
Cinsellik konusunda toplam açılma puanları	Kız	286	42,7343	16,7391		
	Erkek	237	35,9367	18,1356	4,418	0,000
Kişilik konusunda toplam açılma puanları	Kız	286	49,3846	18,6027		
	Erkek	237	40,4262	19,8249	5,29	0,000
Zevk ve ilgiler konusunda toplam açılma puanları	Kız	286	67,1189	20,2945		
	Erkek	237	56,9873	23,4359	5,227	0,000

Tablo-5'te görüldüğü gibi, uygulanan bağımsız t testi ile kız ve erkek öğrencilerin kendini açma davranışları arasındaki cinsiyet farklılıkları araştırılmıştır. Elde edilen sonuçlar dikkate alındığında, anneye kendini açma konusunda kız öğrencilerin puanları ile erkek öğrencilerin puanları arasında anlamlı fark olduğu görülmektedir, $t= 10.08$, $p< 0.001$. Bu fark kızların puanlarının ($\bar{X}= 71.99$, $Ss= 18,60$) erkeklerin puanlarından ($\bar{X}= 55.34$, $Ss= 19,08$) daha yüksek olmasından kaynaklanmaktadır. Babaya kendini açma konusunda kızların puanları ile erkeklerin puanları arasında anlamlı fark olduğu görülmektedir, $t= 3.45$, $p<0.001$. Bu fark kızların puanlarının ($\bar{X}= 56.62$, $Ss= 21.61$) erkeklerin puanlarından ($\bar{X}= 50.25$, $Ss= 20.34$) daha yüksek olmasından kaynaklanmaktadır. Aynı cins yakın arkadaşına kendini açma konusunda yapılan fark araştırmasında kız öğrencilerin lehinde anlamlı bir fark olduğu görülmektedir, $t= 6.72$, $p< 0.001$. Bu fark kızların puanlarının ($\bar{X}= 76.84$, $Ss= 14.66$) erkeklerin puanlarından ($\bar{X}= 67.52$, $Ss= 17.04$) daha yüksek olmasından kaynaklanmaktadır. Karşı cins yakın arkadaşına

kendini açma konusunda araştırılan cinsiyet farkının anlamlı olduğu görülmektedir, $t= 4.24$, $p<0.001$. Bu fark kızların puanlarının ($\bar{X}= 61.58$, $Ss= 20.27$) erkeklerin puanlarından ($\bar{X}= 53.73$, $Ss= 21,97$) daha yüksek olmasından kaynaklanmaktadır. Psikolojik danışmana kendini açma konusunda araştırılan cinsiyet farkının ise anlamlı olduğu görülmektedir, $t= 4.37$, $p<0.001$. Bu fark kızların puanlarının ($\bar{X}= 42.97$, $Ss= 35.53$) erkeklerin puanlarından ($\bar{X}= 30.24$, $Ss= 30.08$) daha yüksek olmasından kaynaklanmaktadır. Diğer taraftan, Öğretmene açılma konusunda cinsiyet açısından anlamlı bir farka rastlanmamıştır, $t= 1.18$, $p>0.05$.

Tablo 5. Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyetlere Göre Kendini Farklı Kişilere Açmalarına İlişkin Ortalama, Standart Sapma ve t Değerleri

DEĞİŞKEN	FAKTÖ					
	R	N	Ort	Ss	t	p
Anneye Açılma Puanları	Kız	286	71,99	18,60	10,081	0,001
Toplamı	Erkek	237	55,34	19,08		
Babaya Açılma Puanları	Kız	286	56,62	21,61	3,449	0,001
Toplamı	Erkek	237	50,25	20,34		
Aynı Cins Yakına Açılma Puanları	Kız	286	76,84	14,66	6,727	0,001
Toplamı	Erkek	237	67,52	17,04		
Karşı Cins Yakına Açılma Puanları	Kız	286	61,58	20,27	4,244	0,001
Toplamı	Erkek	237	53,73	21,97		
Öğretmene Açılma Puanları	Kız	286	33,68	21,47	1,185	0,23
Toplamı	Erkek	237	31,54	19,43		
Psikolojik Danışmana Açılma Puanları	Kız	286	42,97	35,53	4,371	0,001
Toplamı	Erkek	237	30,24	30,08		

Tablo-6'da görüldüğü gibi, uygulanan bağımsız t testi ile kız ve erkek öğrencilerin bağlanma stilleri arasındaki cinsiyet farklılıkları da araştırılmıştır. Buna göre, güvenli bağlanma konusunda kız ve erkek öğrencilerin puanları arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır, $t= -1.72$, $p>0.05$. Saplantılı bağlanma konusunda kız öğrencilerle erkek öğrencilerin puanları arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir, $t= -4.65$, $p<0.001$. Bu fark erkeklerin puanlarının ($\bar{X}= 3.61$, $Ss= 1.04$) kızların puanlarından ($\bar{X}= 3.22$, $Ss= 0.90$) daha yüksek olmasından kaynaklanmaktadır. Diğer taraftan, kayıtsız bağlanma konusunda yapılan cinsiyet karşılaştırmasında anlamlı bir farka rastlanmamıştır, $t= -0.18$, $p>0.05$. Ayrıca, korkulu bağlanma konusunda kız ve erkek öğrencilerin puanları arasında anlamlı bir fark tespit edilememiştir, $t= 1.77$, $p>0.05$.

Tablo 6. Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyetlere Göre Bağlanma Stillere İlişkin Ortalama, Standart Sapma ve t Değerleri

DEĞİŞKEN	FAKTÖR	N	Ort	Ss	t	p
Güvenli Bağlanma	Kız	286	4,15	1,11	1,72	0,08
	Erkek	237	4,31	0,95		
Saplantılı Bağlanma	Kız	286	3,22	0,90	4,65	0,001
	Erkek	237	3,61	1,04		
Kayıtsız Bağlanma	Kız	286	4,12	1,03	0,18	0,85
	Erkek	237	4,13	0,95		
Korkulu Bağlanma	Kız	286	3,55	0,96	1,77	0,08
	Erkek	237	3,40	0,97		

Tartışma Sonuç ve Öneriler

Araştırma sonuçlarına bakıldığında güvenli bağlanma stilleri ile kendini açma arasında farklar olduğu görülmüştür. Güvenli bağlanma ile kendini açma arasındaki fark, güvenli bağlanmayı gerçekleştirebilen kişilerin kendilerine ve başkalarına yönelik olumlu benlik algılamaları, başkalarıyla rahatlıkla iletişim kurmalarını sağlaması şeklinde açıklanabilir (Sümer ve Güngör, 1999).

Saplantılı bağlanma stili ile babaya kendini açma davranışı arasında bulunan negatif yöndeki anlamlı ilişkiyi açıklayabilmek için, saplantılı bağlanma stiline sahip olan bireyler kendilerini olumsuz değerlendirmeleri, sevmeye değer görmemeleri, başkalarını ise olumlu ve kendileri açısından ulaşılamaz noktada algılamaları gibi düşüncelere sahip oldukları için (Sümer ve Güngör, 1999) babaya kendilerini ispatlama eğilimleri diğer kişilere göre daha belirgin bir şekilde ortaya çıkabileceği söylenebilir. Saplantılı bağlanma stili ile karşı cins yakın arkadaşına kendini açma davranışı arasında pozitif yöndeki anlamlı ilişki için, saplantılı bağlanma stiline sahip olan bireylerin başkalarına bağlanmaya daha istekli oldukları ve kendilerini ilişkilerine bağımlı hissettikleri (Feeney ve Noller, 1990) şeklinde bir açıklama yapılabilir.

Kayıtsız bağlanma stili ile aynı cins yakın arkadaşına kendini açma arasında negatif yönde bulunan anlamlı ilişki, kayıtsız bağlanma stillerine sahip olanların başkalarına karşı güvensiz oldukları ve onları destekleyici olarak algılamadıkları, bu yüzden de kendilerini başkalarına açmakta ve yakınlık kurmakta isteksiz oldukları (Feeney ve Noller, 1990; Bartholomew ve Horowitz, 1991) şeklinde açıklanabilir. Kayıtsız bağlanma ile düşünce ve görüşler konusunda kendini açma arasında pozitif yönde bulunan ilişki içinse, kayıtsız bağlanan bireylerin bağımsızlıklarına düşkün olmaları, temelde bağlanma figürünün kendisine karşı çıkmalarına rağmen olumlu benlik kavramını sürdürmeleri (Bartholomew, 1990, s.147-178), dolayısıyla da kendi düşüncelerini açmaktan ve görüşlerini ifade etmekten çekinmedikleri şeklinde açıklanabilir.

Bütün bunların yanında, araştırma bulgularına göre, karşı cins yakın arkadaşına açılmada, güvenli ve saplantılı bağlanma stillerine sahip üniversite öğrencilerinin düzeyi, kayıtsız ve

korkulu bağlanma stillerine sahip üniversite öğrencilerinin düzeyinden yüksek bulunmuştur. Bu ilişki, güvenli ve saplantılı bağlanma stillerini geliştirmiş üniversite öğrencilerinin olumlu benlik duygularının etkisiyle karşı cins yakın arkadaşına açılmayı tercih ettiği şeklinde açıklanabilir. Stechtman ve Rybko (2004) yaptıkları bir çalışma sonucunda, ilk kendini açma ile bağlanma arasında anlamlı bir ilişki olduğunu, Mikulincer ve Nachshon (1991), güvenli ve çelişik duygular taşıyan kişilerin çekingen kişilere oranla daha fazla kendilerini açtıklarını belirtmektedirler.

Araştırma bulgularına göre, gerek aile konusunda gerekse kişilik konusunda kendini açmada güvenli bağlanma stiline sahip üniversite öğrencilerinin düzeyi, saplantılı, kayıtsız ve korkulu bağlanma stillerine sahip üniversite öğrencilerinden daha yüksek bulunmuştur. Bu ilişki, güvenli bağlanma stiline sahip bireylerin olumlu benlik ve olumlu başkaları modeli içerisinde, kendilerine güvenen, sıcak ve yanıtlayıcı aile ilişkileri olumlu, benlik saygıları yüksek ve kişilerarası ilişkilerinde ciddi problemler yaşamayan kişiler olmaları (Işınsoy, 2003, s.11), bu nedenle de, gerek aile konularında gerekse kişilikleri ile ilgili konularda kendilerini açmaktan kaçınmayan bireyler oldukları şeklinde açıklanabilir.

Cinsiyet faktörünün kendini açma davranışında belirleyici bir etkiye sahip olduğu ve ayrıca kız öğrencilerin kendilerini daha çok açtıkları bulunmuştur. Kız öğrenciler lehine ortaya çıkan bu farkın nedeni olarak, kızların sosyal ilişkilerde karşılıklı güven duygusunu geliştirmede kendini açmanın önemli bir fonksiyon olduğunu düşündükleri söylenebilir. Erkeklerin kendini açmana nedeni ise, bunu bir zafiyet olarak görmeleri şeklinde değerlendirilebilir. Bu bulguları destekler nitelikte, (Doğan, 1983; Schneider, 1983; Franco ve arkadaşları, 1984; Hatch ve Leighton, 1986; Selçuk, 1989; Çakır, 1994; Ekebaş, 1994; Boyd, 1995; Aker, 1996; Avşaroğlu, 1999; Öz, 1999; Gültekin, 2001), kızların kendilerini erkeklerden daha fazla açtıklarını, Aşık (1992), Cinsiyet faktörünün genel olarak kendini açmada etkili olmadığını, bununla birlikte anne ve aynı cins yakın arkadaşına kendini açma düzeyinin kızlarda daha yüksek olduğunu bildirmişlerdir. Öğretmene açılma konusunda cinsiyetler açısından anlamlı bir fark bulunamamasında, öğretmenin not verme gibi bir değerlendirme yapan kişi olarak algılanması ve ayrıca otoriter öğretmen tutumlarının da etkili olduğu düşünülebilir.

Erkeklerde görülen saplantılı bağlanma stilinin erkeklerin kendilerine verilen önem nedeni ile kendilerine yakın gördükleri kişiye koşulsuz ve yüksek beklentilerle saplantılı bir şekilde bağlanmasına neden olabilmektedir. Nitekim bağlanma stilleri konusunda cinsiyetler arasındaki farklılıkları belirlemek amacıyla yapılan benzer çalışmalarda, (Van Ijzendoorn ve Kroonenberg, 1988; Sümer ve Güngör, 1999) ABD ve Türk Kültüründe en yaygın bağlanma stilinin güvenli bağlanma stili olduğunu, ancak kültürlerarası karşılaştırma yapıldığında Türk

öğrencilerin daha fazla saplantılı bağlanma stilini gösterdikleri bulgulanmıştır. Bogaert ve Sadava (2002), ise cinsellik ve bağlanma arasında anlamlı bir ilişki bulunduğunu belirtmiştir.

Araştırma sonuçlarını özetlendiğinde; (a)üniversite öğrencilerinin kendini açma davranışları üzerinde yetişkin bağlanma stillerinden güvenli bağlanmaya dayalı olarak farklar bulunmaktadır. (b)Üniversite öğrencilerinin cinsiyetlere göre bağlanma stilleri arasında farklar bulunmuştur. Buna göre, (1) kız öğrenciler daha çok kayıtsız ve güvenli bağlanma stili kullanmakta, ve (2) erkek öğrenciler, güvenli ve kayıtsız bağlanma stilini kullanmaktadırlar. (c) Üniversite öğrencilerinin bağlanma stilleri ile kendini açma davranışları arasında ilişki bulunmuştur. Bu ilişki daha çok güvenli bağlanma ile kendini açma arasında görülmektedir. (d) Kişi, konu ve genel toplamda farklı sınıflarda okuyan üniversite öğrencilerinin kendini açma davranışları arasında farklar bulunmaktadır. Buna göre, dördüncü sınıflarda okuyan öğrenciler birinci, ikinci ve üçüncü sınıflarda okuyan öğrencilerden daha fazla kendilerini açmaktadırlar. (e) Konu ve genel olarak kendini açma davranışı üzerinde kız öğrenciler lehine farklar bulunmaktadır. (f) Üniversite öğrencilerinin kişi, konu ve genel toplamda kendini açma davranışlarında kız öğrenciler lehine farklar bulunmaktadır. Son olarak, (g) Üniversite öğrencilerinin cinsiyet değişkenine bağlı olarak kişilere ve konulara göre kendini açma davranışları farklılık göstermektedir. Kız öğrenciler bütün konularda ve tüm kişilere erkek öğrencilerden daha fazla kendilerini açmaktadır.

Üniversite öğrencilerinin kendilerini daha fazla açabilmeleri ve aynı zamanda güvenli bağlanma stiline sahip olabilmeleri için gerekli görülen öneriler aşağıda verilmiştir.

Üniversite öğrencilerinin kendilerini daha fazla açmaları ve güvenli bağlanma stili geliştirebilmeleri için ; (a) üniversitelerin kendi bünyelerindeki tüm fakültelerde rehberlik servisleri oluşturmaları ve uzman personel atamalarıyla buraların işler hale getirilmesi gerekmektedir. Okul rehberlik servislerinin öncelikle, okula yeni katılan birinci sınıftan itibaren öğrencilerine yönelik yapacakları oryantasyon çalışmalarının yanı sıra, kendini açma davranışı ve güvenli bağlanma stillerine sahip olmalarına yönelik mesleki hizmetlerini sunmalarının faydalı olacağı düşünülmektedir. (b) Üniversitelerde görev yapan öğretim elemanlarının, öncelikle birinci sınıflarda sınıf içi iletişim ve etkileşimi artırıcı faaliyetlerde bulunmaları ve ayrıca, kendi tutumlarında daha çağdaş ve insancıl olmalarının öğrencilerin kendilerini daha fazla açmalarında ve güvenli bağlanma stillerini kullanmalarında etkili olacağı düşünülmektedir. (c) Bireylerin tüm konularda ve tüm kişilere daha fazla kendilerini açabilmeleri ve güvenli bağlanma stilleri geliştirebilmeleri için özellikle bebeklikten itibaren kendilerine demokratik anne baba tutumlarının sunulması ve uygun ortamların hazırlanması gerekir. Bu nedenle, anne babaların öğrenim düzeyleri ne olursa olsun ideal anne baba tutumları, sağlıklı insan ilişkileri ve

sağlıklı iletişim gibi konularda kendilerini sürekli yeni bilgilerle desteklemelerinin faydalı olacağı düşünülmektedir.

Bu çalışma kendini açma davranışı ve bağlanma stilleri arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla Karadeniz Teknik Üniversitesi (KTÜ) öğrencileri üzerinde yapılmıştır. Bu nedenle gerek bu araştırma sonuçlarının desteklenmesi, gerekse bu ilişkinin daha açık bir şekilde ortaya konabilmesi için söz konusu araştırmanın diğer üniversitelerde de çalışılması ve yaygınlaştırılması önerilmektedir.

Kaynakça

- Akbaba, S. (2004). Psikolojik Sağlığı Koruyucu Rehberlik ve Psikolojik Danışma. Ankara: Pegem A Yayınları.
- Aker, Ç. (1996). *Lise Öğrencilerinin Kendini Açma Davranışlarının Kaygı Düzeyleri ile Cinsiyetleri Açısından İncelenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Aşık, E. (1992). *Üniversite Öğrencilerinin Kendini Açma Davranışlarını Etkileyen Bazı Etmenler*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Avşaroğlu, S. (1999). *Grupla Psikolojik Danışma'nın Üniversite Öğrencilerinin Kendilerini Açma Davranışına Etkisi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Barholomew, K. (1990). Avoidance of Intimacy: An Attachment Perspective. *Journal of Social and Personal Relationships*, Vol. 7.
- Barholomew, K. ve Horowitz, L. M. (1991). Attachment Styles Among Young Adults: A Test of a Four Category Model. *Journal of Personality and Social Psychology*, Vol. 61, No. 3.
- Bogaert, A. F. ve Sadava, S. (2002). Adult Attachment and Sexual Behavior. *Personal Relationships*, Vol. 9, No. 2.
- Bowlby, J. (1969). Attachment and Loss: Vol. I. Attachment. New York: Basic Books.
- _____ (1973). Attachment and Loss: Vol. 2. New York: Separation Basic Books.
- _____ (1980). Attachment and Loss: Vol. 3. Loss. New York: Basic Books.
- Boyd, K. L. (1995). The Relationships Between Self-Disclosure, İntimacy and Satisfaction in African-American and European-American Heterosexual. *Dissertation Abstracts International*, Vol. 55, No. 9.
- Brennan, K. A. ve Shaver, P. R. (1995). Dimensions of Adulth Attachment and the Dynamics of Romantic Relationships. *Personality and Social Psychology Bulletin*, Vol. 21.
- Colin, V. L. (1996). Human Attachment. New York: Cambridge University Pres.
- Cüceloğlu, D. (1997). Yeniden İnsan İnsana. İstanbul: Remzi Kitabevi. 15. Basım.
- Çakır, M. A. (1994). *Lise Öğrencilerinin Kendini Açma Davranışlarını Etkileyen Faktörler*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.
- De Vito, J. A. (1986). The Interpersonal Communication Book. New York: Harper/Row Publishers.
- Derlega, V. J. ve Chaikin, A. L. (1975). Sharing Intimacy-What We Reveal to Others and Why. London: Perentice Hall İnc.
- Doğan, S. (1983). Lise Son Sınıf Öğrencileri Hangi Konularda Kimlere Ne Derecede Açılıyorlar, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Egan, G. (1970). Encounter:Groups Process for İnterpersonal Growth. California: Wadsworth Pub. Comp.
- Ekebaş, M. (1994). *Lise Son Sınıf Öğrencilerinin Kendini Açma Davranışlarının Cinsiyet ve Kendini Gerçekleştirme Düzeyleri Açısından İncelenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

- Feeney, J.A. ve Noller, P. (1990). Attachment Style as a Predictor of Adult Romantic Relationships. *Journal of Personality and Social Psychology*, 58.
- Franco, J. N. ve ark. (1984). Ethnic and Acculturation Differences in Self-Disclosure. *The Journal of Social Psychology*, 122.
- Griffin, D. Ve Bartholomew, K. (1994). The Metaphysics of Measurement: The Case of Adult Attachment. In K. Bartholomew and D. Perlman (Eds.), *Attachment Processes in Adulthood: Advances in Personal Relationships*, Jessica Kingsley Publishers, Vol. 5, London.
- Gültekin, F. (2001). Lise Öğrencilerinin Kendini Açma Davranışlarının Kimlik Gelişim Düzeyleri Açısından İncelenmesi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt. XIV, Sayı 1.
- Hatch, D. Ve Leighton, L. (1986). Comparison of Man and Woman on Self-Disclosure. *Psychological Reports*, Vol. 58.
- Işın, M. (2003). *İkili İlişki Biçimi ve Süresi İle Bağlanma Stilleri Arasındaki Bağlantılar*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Johnson, D. W. (1981). *Reaching Out*. Englewood, Cliff N J: Erentice Hall, Sec. Ed.
- Jourard, S. M. ve Lasakow, P. (1958). Some Factors in Self-Disclosure. *Journal of Abnormal and Social Psychology*, Vol. 56.
- Jourard, S. M. (1971). *Self-Disclosure: An Experimental Analysis of Transparent Self*. New York: Willey.
- Mikulincer, M. ve Nachson, O. (1991). Attachment Styles and Patterns of Self-Disclosure. *Journal of Personality and Social Psychology*, Vol. 61.
- Öz, F. S. (1999). *Bir Grup Lise Öğrencilerinin Kendini Açma Davranışı İle Kendini Kabul Düzeyi Arasındaki İlişki*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Plog, S. C. (1965). The Disclosure of Self in The United States and Germany. *The Journal of Psychology*, Vol. 65.
- Selçuk, Z. (1989). *Üniversite Öğrencilerinin Kendini Açma Davranışları*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Shechtman, Z. ve Rybco, J. (2004). Attachment Style and Observed İntial Self-Disclosure as Explanatory Variables of Group Functioning. *Group Dynamics: Theory, Research, & Practice*, Vol. 8, No. 3.
- Shneider, D. M. (1983). Comparison of Mid. Aged Male and Female Disclosure Responses on the Jourard Self-Disclosure Questionnaire. *Dissertation Abstracts İnternational*, Vol.45, No. 02.
- Simpson, J. A. (1990). Influence of Attachment Styles on Romantic Relationships. *Journal and Personality and Social Psychology*, Vol. 59.
- Snell, W. E. ve ark. (1989). Men's and Women's Emotional Disclosure: The Impact of Disclosure Recipient, Culture and The Masculine Role. *Sex Roles*, Vol. 21. No. 718.
- Sümer, N. ve Güngör, D. (1999). Yetişkin Bağlanma Stilleri Ölçeklerinin Türk Örneklemini Üzerinde Psikometrik Değerlendirmesi ve Kültürlerarası Bir Karşılaştırma. *Türk Psikoloji Dergisi*, Cilt. 14, Sayı 43.
- Van Ijzendoorn, M. H. ve Kroonenberg, P. M. (1988). Cross-Cultural Patterns of Attachment: A Meta-Analysis of the Strange Situation. *Child Development*, Vol. 59.
- Yalom, I. (1992). *Grup Psikoterapisinin Teori ve Pratiği*. (Çev. A. Güngör ve Ö. Karaçam). İstanbul: Nobel Tıp Kitabevi.